

Kainuun maakunta –kuntayhtymä
Vastaanotto- ja terveystieteiden sairaalatoiminta
Ravitsemusterapia 05/08
SP

Ravitsemussuunnittelijalle lähetettävät asiakkaat perusterveydenhuollossa

Asiakas tarvitsee ravitsemusohjausta, jos hänellä on erityisruokavaliota vaativa sairaus, huomattava ylipaino tai muita riskitekijöitä sairastua krooniseen sairauteen tai hänellä on aliravitsemukselle altistava sairaus. Asiakas voidaan ohjata tarvittaessa ravitsemussuunnittelijan vastaanotolle mm. seuraavissa tilanteissa:

T2 diabetes

- mikroalbuminuria/munuaisten vajaatoiminta (jos munuaistilanteen vuoksi erikoissairaanhoidossa, ruokavalio-ohjaus Kaks:ssa)
- hankala hyperlipidemia
- kun asiakas haluaa pudottaa painoa ja siinä ongelmia (ensisijaisesti kansanterveyshoitajalle/diabeteshoitajalle)
- muita ruokavaliohoitoa vaativia sairauksia, es. keliakia
- osastotasapainotus
- ongelmia insuliinin ja aterioiden yhteensovittamisessa

T1 diabetes

- ruokavalio-ohjaus pääsääntöisesti erikoissairaanhoidossa
- asiakas voidaan ohjata perusterveydenhuollon ravitsemussuunnittelijan vo:lle, jos asiakkaalla es. hankala hyperlipidemia, mikroalbuminuria tai muu ruokavaliohoitoa vaativa sairaus ja erikoissairaanhoidon lähettämisen kriteerit eivät täyty

Hyperlipidemia

- (ensisijaisesti ohjataan kt-hoitajalle/terveydenhoitajalle)
- vaikea hyperlipidemia tai ruokavaliohoidon toteutuksessa ongelmia

Ylipainoiset lapset

- suhteellinen paino > 40% ja/tai nousujohteinen
- lievempi ylipaino, jos perhe hyvin motivoitunut

Ylipainoiset aikuiset (harkintaa !)

- vaikea lihavuus (BMI > 35)
- merkittävä lihavuus (BMI 30-35) ja jokin seuraavista: (ohjataan ensisijaisesti kt-hoitajalle/terveydenhoitajalle)
 - metabolinen oireyhtymä
 - verenpainetauti
 - uniapnea
 - lonkka- polvi- ym. vaivat, joita ylipaino kuormittaa

Keliakia ja ihokeliakia

-kun dg varmistunut ja ½-1 v ruokavaliohoidon aloittamisen jälkeen tai jos oireet jatkuvat gluteenittomasta huolimatta

Syömishäiriö tai epäily (syömishäiriöissä psykiatrinen hoito välttämätön)

- anoreksia nervosa (laihuushäiriö)
- bulimia (ahmimishäiriö)

Aliravitsemus tai suuri riski aliravitsemukseen

- sairaudet, joihin liittyy huomattava aliravitsemusriski (mm. syöpäsairaudet, Parkinsonin tauti, MS-tauti)
- aliravitsemustila

Ruoka-allergia

- rajoituksia ravitsemuksellisesti keskeisille ruoka-aineille (vilja, maito)

- useita rajoituksia tavallisille ruoka-aineille

Muut ruokarajoitukset

- kasvisruokavalio, jos yksipuolinen ruokavalio
- muut ruokarajoitukset, jos suppea ruokavalikoima

Munuaissairaudet

- mikroalbuminuria
- lievääasteinen munuaisten vajaatoiminta, kun tarvetta tarkistaa ruokavaliokokonaisuus ja rajoittaa proteiinin saantia

-erikoissairaanhoidon kuuluville potilaille ruokavalio-ohjaus Kaks:ssa

Kirurgiset potilaat

-ruokavalio-ohjaus erikoissairaanhoidossa

Muut sairaudet

- kun hoitava lääkäri arvioi ravitsemushoidon/-ohjauksen aiheelliseksi

Lähete ja ajanvaraus

Ravitsemusohjausta varten tarvitaan lähete, josta tulee käydä selville seuraavat tiedot:

- asiakkaan nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot (paperilähete)
- ravitsemusohjaukseen lähettämisen syy
- ravitsemusohjauksen kannalta merkitykselliset sairaudet ja lääkitys
- pituus, paino, bmi/suhteellinen paino
- tarvittavat laboratorioarvot (paperilähete)
- muut ravitsemusohjauksen kannalta olennaiset asiat

Lähete tehdään Efficalla RAV-lomakkeelle ja Pegasoksessa YLE-lehdelle (vastaanottokäyntiä koskeva teksti voi palvella lähetteenä). Joissakin yksittäistapauksissa tarvitaan paperilähete. Kun lähete tehdään Efficalla (Kajaanissa), ilmoitetaan siitä viestipiikillä ravitsemussuunnittelijalle, jotta hän voi ilmoittaa ajan asiakkaalle. Muissa kunnissa kuin Kajaanissa aika varataan ravitsemusterapiaan Pegasoksen ajanvarauspohjalle ja annetaan aika asiakkaalle vastaanottokäynnin yhteydessä.

Sirpa Pääkkönen
ravitsemussuunnittelija
Kainuun maakunta –kuntayhtymä

Kajaanin terveyskeskus
Satamakatu 2
87100 Kajaani
p. 61567325

